

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til breytinga á á lögum um fullnustu refsinga nr. 15/2016. DMR20090120
Ráðuneyti	Dómsmálaráðuneyti
Stig mats	☐ Frummat, sbr. 1. gr. ☒ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	29. janúar 2021

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifabáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifabættir á fjárhag ríkissjóðs

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun
- Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlíð og gjaldahlíð en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu

2. Tekjubreytingar

– Ekki er gert ráð fyrir að frumvarpið hafi tekjubreytingar í för með sér.

3. Útgjaldabreytingar

– Frumvarp það sem hér um ræðir er liður í því að stytta boðunarlista til afplánunar refsinga með það að markmiði að hægt verði að fullnusta allt að tveggja ára óskilorðsbundið fangelsi með samfélagsþjónustu í stað 12 mánaða í gildandi lögum. Um er að ræða tímabundið úrræði, með takmörkuðum gildistíma. Einnig verður lagt til að reglum um reynslulausn verði breytt þannig að Fangelismálastofnun verði tímabundið heimilt að veita reynslulausn nokkrum dögum fyrr en hægt er samkvæmt gildandi lögum. Það er mat Fangelismálastofnunar að fjölga þurfi um eitt ársverk hjá stofnuninni og er sá kostnaður metinn á 11.mkr. á ársgrundvelli.

4. Eignabreytingar

– Sjá sérstakan gátlista fyrir mat á fjárhagsáhrifum

5. Aðrir áhrifabættir varðandi ríkisfjármál

- Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum
- Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál
- Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs
- Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur
- Rekstrarform ríkisstarfsemi
- Opinber innkaup og útboð
- Eignaumsýsla ríkisins

h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun
1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins: a) í gildandi fjárlögum b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar Svigrúm er fyrir útgjöldunum innan ramma viðkomandi málefnasviðs. 2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum? 3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?
C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni
1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið 2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur? Sbr. lög nr. 27/1999. – Sjá leiðarvísinn „Grunnmat á eftirlitsreglum“ 3. Samkeppnisskilyrði a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta) b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja) c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd) d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda samkeppni með virkum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
D. Önnur áhrif
1. Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011 – Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins Ekki er gert ráð fyrir því að frumvarpið hafi fjárhagsáhrif á sveitarfélögin. 2. Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi) – Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011 3. Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000 – Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011

4. Áhrif á byggðalög

5. Áhrif á frjáls félagasamtök

6. Áhrif á jafnrétti kynjanna

Meiri hluti þeirra sem dæmdir hafa verið til óskilorðsbundinnar fangelsisrefsingar og Fangelsismálastofnun ríkisins fær til meðferðar eru karlar. Árið 2019 voru karlar 522 eða um 92 % þeirra og árið 2020 voru þeir 587 eða um 86 %. Á meðan voru konur sem hlotið höfðu dóm og Fangelsismálastofnun fékk til meðferðar 45 árið 2019 eða um 8 % og 96 árið 2020 eða um 14 %. Fleiri konur hefja samfélagsþjónustu en karlar hlutfallslega eða um 11 % á móti 89 % árið 2019 og 16 % á móti 83 % árið 2020. Þó frumvarpið geri ekki greinarmun á kynjum eða taki kyn til skoðunar hefur frumvarpið meiri áhrif á karla en konur, þ.e.a.s. þessi lagabreyting mun hafa meiri áhrif á karla.

7. Áhrif á lýðheilsu

8. Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir

9. Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri

10. Áhrif á stjórnsýslu, s.s. hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni

Fangelsismálastofnun er í stakk búin að breyta verklagi ef þörf er á samkvæmt frumvarpinu verði það að lögum. Fangelsismálastofnun metur það svo að þessi lagabreyting muni fela í sér fjölgun um eitt ársverk sem og tillfallandi annar kostnaður.

11. Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélags hópa, s.s. aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar

Frumvarpið hefur í för með sér að boðunarlisti til afplánunar refsingar styttest.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag

Frumvarpið er liður í breytingum á lögum um fullnustu refsinga í þeim tilgangi að stytta boðunarlista til afplánunar refsinga og koma í veg fyrir að refsingar fyrnist sem og að tryggja sérstök og almenn varnaðaráhrif refsinga séu virk.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum gerir Fangelsismálastofnunráð fyrir því að lögfesting þess hafi tímabundin fjárhagsáhrif á ríkissjóð sem nemur 11 m.kr. árlega, árin 2022, 2023 og 2024.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat)

Boðunarlistar í fangelsi hafa lengst síðustu ár með þeim afleiðingum að fyrndum refsingum hefur fjölgað en slíkt hefur neikvæð áhrif á varnaðaráhrif refsinga, bæði almenn og sérstök. Talsverður fjöldi dómþola þarf af þeim sökum að hefja afplánun nokkrum árum eftir að dómur fellur. Slíkt getur verið dómþolum þungbært og varnaðaráhrif mögulegrar fangelsisvistar minni. Getur þetta haft gagnstæð áhrif en að er stefnt með þeirri betrunarstefnu sem stjórnvöld vilja leggja áherslu á. Samfélagslegur ávinningur borinn saman við kostnað og fyrirhöfn er því umtalsverður.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

Já.

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?